

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

PROJEKAT ASISTENCIJE ENERGETSKOM SEKTORU

**ŽALBA NA NEIZDAVANJE ELEKTROENERGETSKE
SAGLASNOSTI ILI NA USLOVE O PRISTUPU MREŽI FERK**

**ŽALBA NA NEIZDAVANJE ELEKTROENERGETSKE
SAGLASNOSTI ILI NA USLOVE O PRISTUPU MREŽI
FERK**

(autor)

(DATUM)

Ugovor #72016819C00002

Implementira
Advanced Engineering Associates International (AEAI)

USAID BiH
COR: Ankica Gavrilović

Mišljenja i izjave u ovom dokumentu ne odražavaju nužno stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Država

1.	SADRŽAJ	
2.	SKRAĆENICE	4
3.	UVOD	5
4.	DOSTAVLJANJE KOMENTARA NA DOKUMENT	5
5.	LISTA REFERENTNIH DOKUMENATA	6
5.1.	STANDARDI	6
5.2.	EBIX® DOKUMENTI	6
5.3.	DOKUMENTI RAZVIJENI OD TRG	6
6.	ISTORIJA VERZIJA DOKUMENATA (GLAVNE PROMJENE OD POSLJEDNJE VERZIJE)	6
7.	ULOGI NA TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE U BIH	6
8.	DEFINICIJA POJMOVA	7
9.	OPIS PROCESA	8
10.	PORUKE PROCESA	10
10.1.	PORUKA CUSTOMERAPPEAL	11
10.2.	PORUKA CUSTOMERAPPEALREPLY	12

2. SKRAĆENICE

ebix	European Forum for Energy Business Information Exchange
EES	Elektroenergetska saglasnost
EFET	European Federation of Energy Traders
ENTSO E	European Network of Transmission System Operators for Electricity
FERK	Regulatorna komisija za energetiku u Federaciji Bosne i Hercegovine
ODS	Operator distributivnog sistema
OPS	Operator prenosnog sistema
TRG	Tehnička radna grupa
UML	Unified Modelling Language
UOP	Ugovor o priključku
UOS	Ugovor o snabdijevanju
XML	Extensible Markup Language

3. UVOD

Dokument Specifikacija poslovnih zahtjeva za proces žalbe na neizdavanje elektroenergetske saglasnosti (dalje u tekstu EES) ili na uslove o pristupu mreži FERK predstavlja specifikaciju poslovnih zahtjeva (dalje u tekstu SPZ) koja se odnosi na proces u kom ODS dostavlja FERK-u žalbu korisnika mreže na neizdavanje EES ili na uslove pristupa mreži. Po toj žalbi korisnika mreže FERK donosi odluku koju šalje ODS-u i proces se završava nakon dostavljanja odluke FERK-a ODS-u. S obzirom da je u procesu sklapanja ugovora o priključenju previđeno izdavanje i prethodne elektroenergetske saglasnosti¹ i elektroenergetske saglasnosti², korisnik mreže može da uloži žalbu na neizdavanje EES u oba³ slučaja. Razmjena podataka između ODS-a i korisnika mreže nije predmet ovog dokumenta. Ovaj proces se odnosi samo na entitet Federaciju BiH.

Obaveza pribavljanja elektroenergetske saglasnosti propisana je Zakonom o električnoj energiji FBiH (članovi 59, 60 i 61), Službene novine F BiH br. 66/14, i Opštim uslovima za isporuku električne energije FERK (članovi 17, 19 i 60).

U ovom dokumentu se koriste pojmovi za aktere (učesnike) na tržištu električne energije u Bosni i Hercegovini definisane u odgovarajućem zakonskom okviru. Osim toga, prikazana je i veza između aktera definisanih na osnovu BiH zakonodavstva i aktera definisanih na bazi harmonizovanog modela uloga ENTSO-E, eBIX® i EFET [3] (dalje u tekstu harmonizovani model).

Korišćenjem definisanih pojmova, opisan je poslovni proces žalbe na neizdavanje EES ili na uslove priključenja. Proces je predstavljen UML dijagramima (slučajeva upotrebe, aktivnosti i sekvencijalnim) i tabelama. Prikazane su razmjene podataka između aktera, s tim što razmjene podataka sa kupcem nisu predmet razmatranja ovog dokumenta. Za svaku aktivnost koja zahtjeva razmjenu podataka između aktera određena je XML poruka definisana XML šemama koje je razvila Tehnička Radna Grupa. XML poruke/šeme su zasnovane na ebix standardu i predstavljene su odgovarajućim dijagramima klase i tabelama.

Dokument je pripremila Tehnička Radna Grupa koja je odgovorna za održavanje i unapređivanje standarda elektronske razmjene podataka maloprodajnog tržišta električne energije u BiH.

Više detalja o kontekstu koji se odnosi na ovaj i druge SPZ dokumente dostupno je u zasebnom dokumentu *Uvod u specifikaciju poslovnih zahtjeva i modele poslovnih informacija maloprodajnog tržišta električne energije u BiH*⁴ [7], koji je takođe pripremila Tehnička Radna Grupa.

4. DOSTAVLJANJE KOMENTARA NA DOKUMENT

Za komentare na dokument obratite se na e-mail adresu info@ediee.ba.

¹ Prethodna elektroenergetska saglasnost se izdaje na zahtjev krajnjeg kupca/proizvođača ili investitora. Ista je potvrda da se planirani objekat može priključiti na distributivnu mrežu u skladu sa elektroenergetskim prilikama i važećim planskim dokumentima predviđenim za to područje.

² Elektroenergetska saglasnost se izdaje na zahtjev krajnjeg kupca/proizvođača prije priključenja na distributivnu mrežu.

³ U oba slučaja se koristi isti format poruka za razmjenu podataka.

⁴ Dokument sadrži i opšte elemente modela koji nisu specifični za pojedine poslovne procese.

5. LISTA REFERENTNIH DOKUMENATA

Lista obuhvata korišćene standarde, ebix dokumente i dokumente razvijene od strane Tehničke Radne Grupe.

5.1. STANDARDI

- [1] UML Profile for UN/CEFACT's Modelling Methodology (UMM), Base Module 2.0. (<http://www.unece.org/tradewelcome/un-centre-for-trade-facilitation-and-e-business-uncefact/outputs/technical-specifications/uncefact-modelling-methodology-umm.html>)
- [2] UML Profile for UN/CEFACT's Modeling Methodology (UMM), Foundation Module, 2.0. (<http://www.unece.org/tradewelcome/un-centre-for-trade-facilitation-and-e-business-uncefact/outputs/technical-specifications/uncefact-modelling-methodology-umm.html>)
- [3] The Harmonized Role Model (for the Electricity Market) by ebIX®, ENTSO-E, and EFET (www.ebix.org)

5.2. EBIX® DOKUMENTI

- [4] Introduction to ebIX® Business Requirements and Business Information Models (www.ebix.org)
- [5] Recommended Identification Schemes for the European Energy Market (www.ebix.org)
- [6] ebIX® code lists (www.ebix.org)

5.3. DOKUMENTI RAZVIJENI OD TRG

- [7] Uvod u specifikaciju poslovnih zahtjeva i modele poslovnih informacija maloprodajnog tržišta električne energije u BiH (www.ediee.ba/)

6. ISTORIJA VERZIJA DOKUMENATA (GLAVNE PROMJENE OD POSLJEDNJE VERZIJE)

Ord. No.	Objašnjenje	Datum
Verzija 1.0.A		
1.	Inicijalna verzija dokumenta	2020-12-03

7. ULOGE NA TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE U BIH

Akter (učesnik) na tržištu električne energije je strana koja učestvuje u poslovnim transakcijama. Akter može imati više uloga. S obzirom da određene uloge često ne obavlja isti akter, razrađen

je harmonizovani model uloga koji je upotrebljiv u različitim slučajevima organizacije tržišta električne energije.

Uloga predstavlja spoljašnje ponašanje aktera. Akteri, npr. ODS, OPS, trgovci i snabdjevači obavljaju svoje aktivnosti izvršavajući uloge. Uloga se ne može podijeliti na više aktera.

U BiH su zakonskim okvirom definisane uloge aktera u tržištu električne energije i one su korišene pri definisanju poslovnih procesa.

Veza između uloga na tržištu električne energije u BiH i uloga koje definiše harmonizovani model je prikazana u sljedećoj tabeli:

FBiH zakonodavstvo⁵	Harmonizovani model
Operator distributivnog sistema	Operator sistema
	Pružatelj pristupa mreži
	Administrator mjernog mjesta
	Odgovoran za mjerne podatke
	Administrator brojila
Korisnik sistema	Strana priključena na mrežu

Tabela 1: Veza uloga na tržištu električne energije u BiH i uloga harmonizovanog modela

8. DEFINICIJA POJMOVA

Pojmovi navedeni u ovom poglavlju su pruzeti iz:

- Zakona o električnoj energiji Federacije BiH (Član 3), 1 – 2;
- Opšti uslovi za isporuku električne energije u Federaciji BiH (Član 4), 3.

Federacija BiH	
1.	„Operator distributivnog sistema“ znači pravno lice koje posjeduje licencu-dozvolu za djelatnost distribucije i nadležno je za pogon, upravljanje, održavanje, izgradnju i razvoj elektrodistributivne mreže i priključivanje novih kupaca i proizvođača.
2.	„Korisnik sistema“ znači svako pravno lice koje snabdijeva, ili pravno i fizičko lice koje biva snabdijevano putem prenosnog ili distributivnog sistema.
3.	„Elektroenergetska saglasnost“ znači dokument kojim operator distributivnog sistema definiše

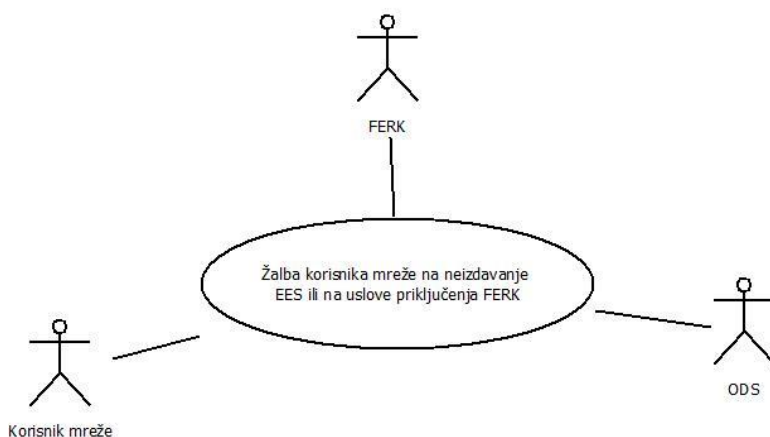
⁵ Odnosi se i na zakonodavstvo Republike Srpske i na zakonodavstvo Federacije BiH

Federacija BiH	
	tehničko-energetske parametre priključenja na distributivnu mrežu.

Tabela 2: Definicija korištenih pojmova u entitetskom zakonodavstvu u Federaciji BiH

9. OPIS PROCESA

U okviru ovog dokumenta je opisan proces žalbe korisnika mreže na neizdavanje EES ili na uslove priključenja. Proces je predstavljen dijagramom slučaja upotrebe. Akteri varijante procesa su korisnik sistema, ODS i FERK.

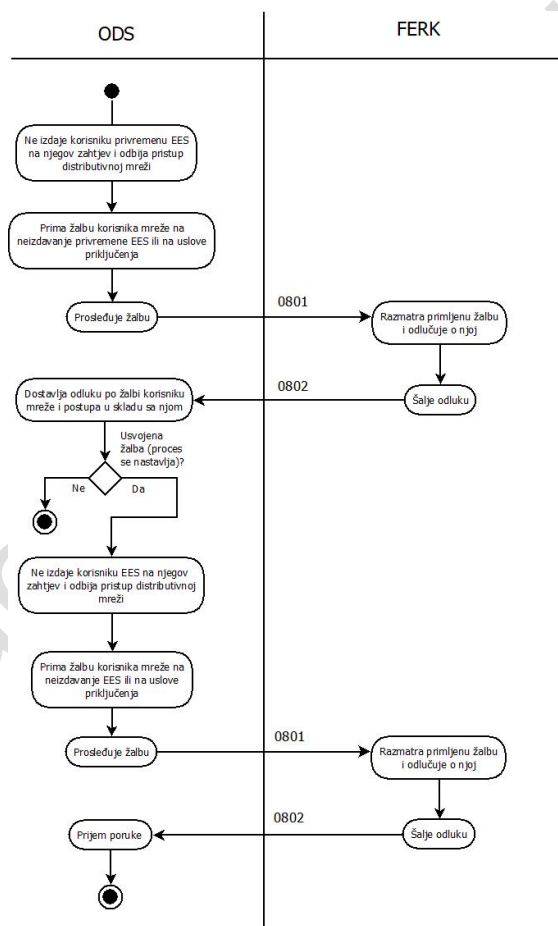

Slika 1: Dijagram slučaja upotrebe za proces Žalba korisnika mreže na neizdavanje EES ili na uslove priključenja FERK

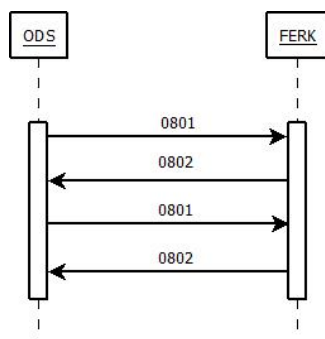
Korisnički slučaj: Žalba korisnika mreže na neizdavanje EES ili na uslove priključenja FERK	
Opis	Ukoliko ODS u toku procesa zaključenja ugovora o priključenju na izda prethodnu elektroenergetsku saglasnost korisniku mreže ili uslovi priključenja ne odgovaraju korisniku mreže, korisnik mreže može da dostavi žalbu ODS-u, koju ODS prosleđuje FERK-u. FERK odlučuje o žalbi i šalje odluku ODS-u, koji je dostavlja korisniku i postupa u skladu sa njom. Ukoliko je FERK odbio žalbu, proces se završava. Ukoliko je FERK prihvatio žalbu korisnika mreže, proces se nastavlja. U nastavku procesa, ODS može da odluči da ne izda elektroenergetsku saglasnost korisniku mreže ili uslovi priključenja mogu da bud neprihvatljivi za korisnika mreže. Procedura za žalbu je i u ovom slučaju ista kao i u prethodnom slučaju: korisnik mreže podnosi žalbu ODS-u, ODS prosleđuje žalbu FERK-u, a FERK odlučuje o žalbi i šalje odluku ODS-u koji odluku sprovodi o obaveštava korisnika mreže.
Početak	- Korisnik mreže nije zadovoljan odlukom ODS da ne izda prethodnu EES ili

	nije zadovoljan uslovima priključenja.
Uslovi prije početka	- Korisnik mreže je podnio zahtjev ODS-u za prethodnu EES i ODS je nakon procjene situacije odbio zahtjev.
Završetak	Proces žalbe se završava nakon što FERK dostavi ODS-u odluku o žalbi na neizdavanje EES-a.
Uslovi nakon završetka	Ukoliko je žalba na neizdavanje elektroenergetske saglasnosti prihvaćena od strane FERK-a proces se dalje nastavlja zaključivanjem ugovora o priključenju.
Izuzeci	Proces se može završiti i nakon što FERK dostavi ODS-u odluku o odbijanju žalbe na neizdavanje prethodne elektroenergetske saglasnosti.
Aktivnosti	Dijagram aktivnosti (Slika 2) i dijagram sekvence (Slika 3)

Tabela 3: Korisnički slučaj: Žalba korisnika mreže na neizdavanje EES ili na uslove priključenja

Slika 2: Dijagram aktivnosti procesa Žalba korisnika mreže na neizdavanje EES ili na uslove priključenja

Slika 3: Sekvencijalni dijagram za proces Žalba korisnika mreže na neizdavanje EES ili na uslove priključenja

Br.	Procesni korak	Salje	Prima	XML šema ebix poruke
0801.	Dostavljanje žalbe korisnika mreže na neizdavanje prethodne EES ili na uslove priključenja	ODS	FERK	CustomerAppeal
0802.	Odluka FERK po žalbi korisnika	FERK	ODS	CustomerAppealReply
0801.	Dostavljanje žalbe korisnika mreže na neizdavanje EES ili na uslove priključenja	ODS	FERK	CustomerAppeal
0802.	Odluka FERK po žalbi korisnika	FERK	ODS	CustomerAppealReply

Tabela 4: Koraci razmjene podataka: Žalba korisnika mreže na neizdavanje EES ili na uslove priključenja

10. PORUKE PROCESA

Poruke koje se razmjenjuju u procesima su XML poruke zasnovane na ebix standardu i predstavljene su dijagramima klase. Dijagram klase ilustruje elemente i tipove elemenata određene XML poruke, sadržaje elemenata, vezu između njih i kardinalnost. Svaka klasa u dijagramu klase predstavlja određeni elemenat, a atributi koje taj (nadređeni) elemenat sadrži predstavljaju pripadajuće elemente tog elementa. Pored pripadajućih elemenata u klasi je naznačena i njihova kardinalnost, koja može biti:

- [0..1] (znači da pripadajući element može, a ne mora da bude dio nadređenog elementa),

- [1..1] (znači da tačno jedan element mora da bude dio nadređenog elementa) i
- [1..n] (znači da više (n) elemenata može da bude dio nadređenog elementa).

U uglastim zagradama nakon naziva elementa se navodi tip elementa. Veza između pojedinih elemenata je prikazana crnim punim linijama. XML poruka se tipično sastoji od tri dijela: zaglavlja (header), informacija o kontekstu procesa i korisnih informacija (payload).

U ovom procesu se razmjenjuju poruke tri tipa XML poruka koja su definisana sledećim XML šemama:

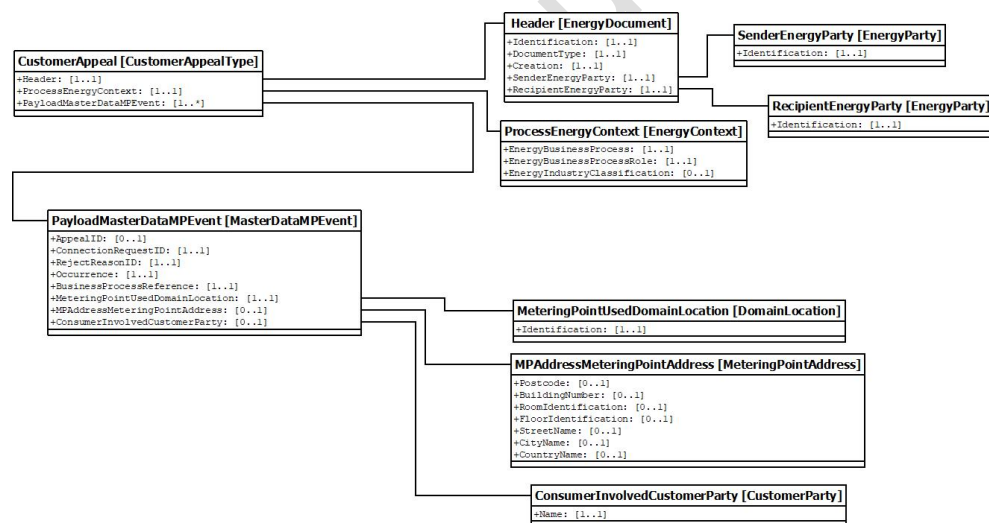
- CustomerAppeal (0801)
- CustomerAppealReply (0802)

Tabela koja prati dijagram klase sadrži informacije o eventualnim ograničenjima određenih elemenata koja su definisana u XML šemi, u obliku šablona, dužine ili liste⁶.

XML šeme koje je razvila Tehnička Radna Grupa dostupne su na web stranici www.ediee.ba.

10.1. PORUKA CUSTOMERAPPEAL

Korištena XML šema je predstavljena na sljedećem dijagramu:

Slika 4: Dijagram klase za XML šemu CustomerAppeal

U određenim elementima prikazanim na dijagramu klase javljaju se sljedeća ograničenja:

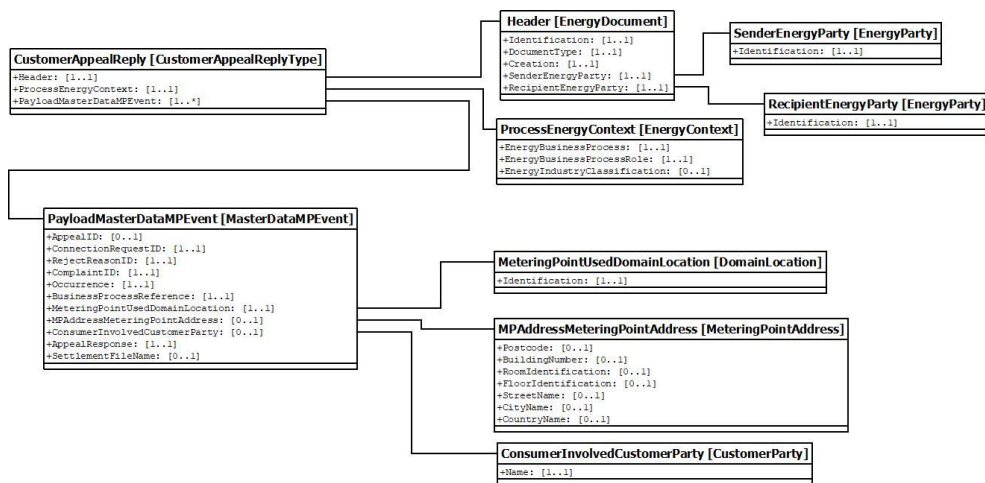
⁶ Listu sačinjava jedna ili više vrijednosti dozvoljenih vrijednosti elementa. Značenje pojedine dozvoljene vrijednosti je definisano u šifarnicima, koji se nalaze u prilogu dokumenta [7].

Nadređeni element / Element	Ograničenje
Header / DocumentType	E47
Header / Creation	šablon: „[0-9]{4}-[0-1][0-9]-[0-3][0-9]T[0-2][0-9]:[0-5][0-9]:[0-5][0-9]“
ProcessEnergyContext / EnergyBusinessProcess	E03, E20, E32, E56, E57, E65, E66 i E68
ProcessEnergyContext / EnergyBusinessProcessRole	DDE, DDK, DDM, DDQ, DEA, MDR, RCR i TCR
ProcessEnergyContext / EnergyIndustryClassification	lista: 23 i 27
PayloadMasterDataMPEvent / Occurrence	šablon „[0-9]{4}-[0-1][0-9]-[0-3][0-9]T[0-2][0-9]:[0-5][0-9]:[0-5][0-9]“
PayloadMasterDataMPEvent / BusinessProcessReference	1i i 2i
MPEndressMeteringPointAddress / Postcode	dužina: 256
MPEndressMeteringPointAddress / BuildingNumber	dužina: 256
MPEndressMeteringPointAddress / RoomIdentification	dužina: 256
MPEndressMeteringPointAddress / FloorIdentification	dužina: 256
MPEndressMeteringPointAddress / StreetName	dužina: 256
MPEndressMeteringPointAddress / CityName	dužina: 256
MPEndressMeteringPointAddress / CountryName	dužina: 256
ConsumerInvolvedCustomerParty / Name	dužina: 256

Comment [NF1]: Add MunicipalityName?

10.2. PORUKA CUSTOMERAPPEALREPLY

Korištena XML šema je predstavljena na sljedećem dijagramu:

Slika 5: Dijagram klase za XML šemu CustomerAppealReply

U određenim elementima prikazanim na dijagramu klase javljaju se sljedeća ograničenja:

Nadređeni element / Element	Ograničenje
Header / DocumentType	E47
Header / Creation	šablon: „[0-9]{4}-[0-1][0-9]-[0-3][0-9]T[0-2][0-9]:[0-5][0-9]:[0-5][0-9]“
ProcessEnergyContext / EnergyBusinessProcess	E03, E20, E32, E56, E57, E65, E66 i E68
ProcessEnergyContext / EnergyBusinessProcessRole	DDE, DDK, DDM, DDQ, DEA, MDR, RCR i TCR
ProcessEnergyContext / EnergyIndustryClassification	lista: 23 i 27
PayloadMasterDataMPEvent / Occurrence	šablon „[0-9]{4}-[0-1][0-9]-[0-3][0-9]T[0-2][0-9]:[0-5][0-9]:[0-5][0-9]“
PayloadMasterDataMPEvent / BusinessProcessReference	1 i 21
MPAddressMeteringPointAddress / Postcode	dužina: 256
MPAddressMeteringPointAddress / BuildingNumber	dužina: 256
MPAddressMeteringPointAddress / RoomIdentification	dužina: 256
MPAddressMeteringPointAddress / FloorIdentification	dužina: 256
MPAddressMeteringPointAddress / StreetName	dužina: 256
MPAddressMeteringPointAddress / CityName	dužina: 256
MPAddressMeteringPointAddress / CountryName	dužina: 256
ConsumerInvolvedCustomerParty / Name	dužina: 256

Comment [NF2]: Add MunicipalityName?